

Program „Ciepłe Mieszkanie” – wrześniowe szkolenia dla Gmin

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach we wrześniu br. zorganizował trzy spotkania w katowickim Instytucie Gość Media, skierowane do przedstawicieli śląskich gmin. W trakcie wrześniowych szkoleń, doradcy WFOŚiGW w Katowicach omawiali Program Priorytetowy „Ciepłe Mieszkanie”, a także udzielali merytorycznych odpowiedzi, nawet na najbardziej wnikliwe pytania. Szczegóły poniżej.

Szkolenia dla Gmin „Ciepłe Mieszkanie”

Przedstawiciele śląskich gmin mogli wziąć udział w jednym z trzech szkoleń (tzn. 13 września br., 20 września br., 27 września br.) organizowanych przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. W szkoleniach uczestniczyli doradcy WFOŚiGW w Katowicach, którzy zarówno omawiali Program Priorytetowy „Ciepłe Mieszkanie”, a także odpowiadali na pytania uczestników spotkań.

Program „Ciepłe Mieszkanie” – jaki daje korzyści?

„Ciepłe Mieszkanie” to stosunkowo nowy program, jego głównym celem jest nie tylko poprawka jakości powietrza w regionie, ale w całym kraju nad Wisłą. Jaki jest jego budżet? 21 lipca br. ogłoszono wysokość budżetu „Ciepłe Mieszkanie”, który osiągnął kwotę 1,4 mld zł. Środki w ramach Programu zostaną rozdysponowane przez Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i trafią bezpośrednio do gmin. To właśnie gminy będą wspierać inwestycje realizowane w budynkach wielorodzinnych.

Działania w ramach Programu „Ciepłe Mieszkanie” mają na celu poprawę jakości powietrza, dzięki wymianie nieefektywnych źródeł ciepła oraz polepszenie efektywności energetycznej w budynkach wielorodzinnych. Oczywiście mając na uwadze, poszczególne lokalne.

Kto może zostać beneficjentem?

Końcowym beneficjentem Programu „Ciepłe Mieszkanie” jest osoba fizyczna, która posiada tytuł prawny do lokalu w wielorodzinnym budynku mieszkalnym. Dodatkowo spełnia kryteria dochodowe, przedstawione w Programie. Gminy, które zdecydują się na wcześniejsze podpisanie umowy z terytorialnym właścicielem WFOŚiGW uzyskają 100% środków finansowych, które są niezbędne do zrealizowania zadań zgodnych z Programem i to przez beneficjentów końcowych. Warto mieć na uwadze, że to właśnie gminy będą rozliczać inwestycje beneficjentów końcowych.

Co ciekawe, pierwsza umowa w ramach nowego, antysmogowego programu „Ciepłe Mieszkanie” została zawarta pomiędzy Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, a gminą Mysłowice. Sporządzony doku-

ment potwierdzili własnymi podpisami – Tomasz Bednarek (Prezes Zarządu WFOŚiGW w Katowicach) oraz Dariusz Wójtowicz (Prezydent Mysłowic).

Umowa została podpisana podczas pierwszej konferencji prasowej nowo powołanego pełnomocnika Prezesa Rady Ministrów do spraw programu „Czyste Powietrze” i efektywności energetycznej budynków – Pawła Mirowskiego, który nowo sprawowaną funkcję łączy ze stanowiskiem wiceprezesa Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Konferencja odbyła się pod koniec września br. Co ciekawe, wydarzenie zbiegło się z czwartą rocznicą uruchomienia Programu „Czyste Powietrze”. W trakcie konferencji, pełnomocnik szefa rządu dokonał podsumowania bieżących efektów Programu „Czyste Powietrze”.

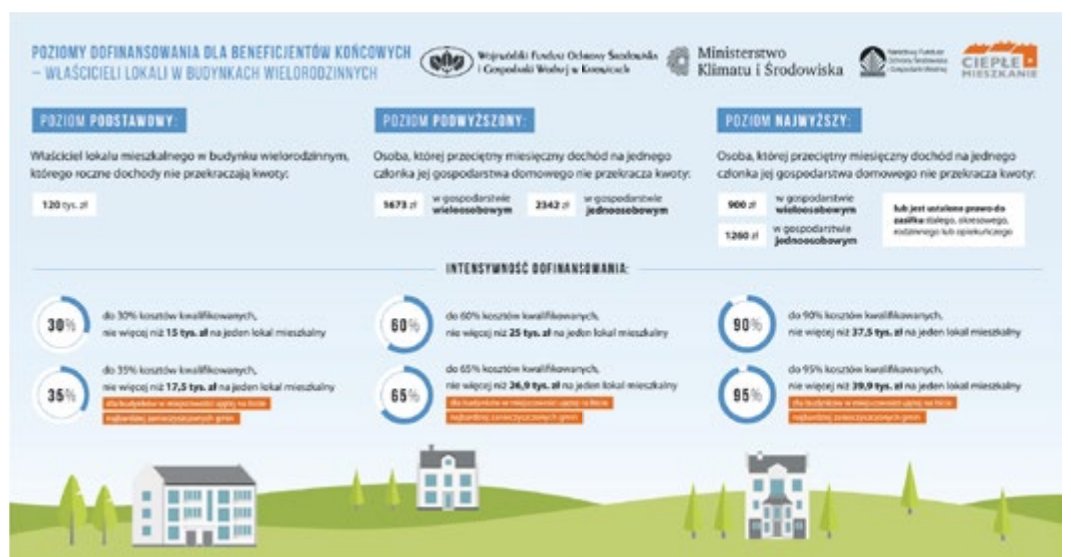
– Objąłem nową funkcję w głębokim przekonaniu, że poprawa jakości powietrza w Polsce to jedno z najważniejszych wyzwań w naszym kraju, gdyż walka ze smogiem nie oznacza jedynie dbałości o stan klimatu i środowiska. To nade wszystko wyraz troski o zdrowie Polaków i polepszenie codziennego komfortu ich życia, także poprzez inwestowanie w poprawę efektywności energetycznej budynków, ze środków dostępnych w ramach programu „Czyste Powietrze” (...) Program „Czyste Powietrze”, który wdramy od czterech lat, jest właśnie przykładem takiego myślenia w kategoriach dobra wspólnego, gdzie na uwadze mamy względy zarówno ekologiczne i klimatyczne, jak i społeczne oraz zdrowotne, wpływające na jakość życia mieszkańców. Dotychczasowe efekty realizacji programu „Czyste Powietrze” są pozytywne i bardzo wymierne. Udało się do tej pory wymienić niemal 500 tysięcy węglowych „kopciuchów”,

co w praktyce oznacza pół miliona nowych, ekologicznych, znacznie mniej emisyjnych urządzeń grzewczych w gruntownie docieplonych domach – dodaje Paweł Mirowski, pełnomocnik Prezesa Rady Ministrów do spraw programu „Czyste Powietrze” i efektywności energetycznej budynków i jednocześnie wiceprezes NFOŚiGW.

Na co można przeznaczyć dotację z Programu „Ciepłe Mieszkanie”?

Dotacja z Programu „Ciepłe Mieszkanie” obejmuje koszty instalacji nowych źródeł ciepła spełniających wymagania „Ciepłe Mieszkanie”. Należą do nich: kocioł gazowy kondensacyjny, kocioł na pellet drzewny o podwyższonym standardzie, ogrzewanie elektryczne, pompa ciepła powietrze/woda lub pompa ciepła powietrze/powietrze albo podłączenie lokalu do wspólnego efektywnego źródła ciepła. Ponadto program stwarza możliwość realizacji instalacji centralnego ogrzewania oraz ciepłej wody użytkowej, wymiany okien i drzwi i wykonania wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła.

– Program Ciepłe Mieszkanie jest uzupełnieniem programu Czyste Powietrze. Daje możliwość uzyskania wsparcia mieszkańcom budynków wielorodzinnych, bo do tej pory takiej możliwości nie mieli. To pierwsza umowa podpisana w ramach tego programu, ale zainteresowanie Ciepłym Mieszaniem jest duże. Mam nadzieję, że wszystkie samorządy, które mają na swoim terenie budynki wielorodzinne włączą się w realizację tego programu – podkreśla Tomasz Bednarek, Prezes WFOŚiGW w Katowicach.

Zbliża się sezon grzewczy

- czym nie wolno palić w piecu i dlaczego?

Rozpoczęcie sezonu grzewczego, oznacza tylko jedno – ciepłej nie będzie. Niestety, wrześniowa pogoda nie rozpieszczała Ślązaków, którzy niskie temperatury oraz kaprysy pogody odczuli w swoich czterech kątach. Część z nich czeka, aż kaloryfery zaczną grzać, a druga część? Pewnie już grzeje w swoich piecach lub się do tego przygotowuje. Naturalnie nasuwa się pytanie, czym nie wolno palić w piecu i dlaczego?

Wraca sezon grzewczy,
wraca i smog

Smog to problem nie tylko Śląska, kraju nad Wisłą, ale i całego świata. Wraz z rozpoczęciem sezonu grzewczego, ten temat powraca niczym bumerang. Smog to nic innego jak zanieczyszczenie powietrza, które jest szkodliwe nie tylko dla naturalnego środowiska, ale również ludzkiego organizmu. Jaka jest jego geneza? Smog to wynik działań człowieka (np. niewłaściwy opał, spaliny samochodowe, praca fabryk), a także niesprzyjającej pogody (tzn. głównie mgły). Można przyjąć, że smog przybiera postać chmury unoszącej się nad miastem czy wsią w okresie jesienno-zimowym.

Zasadniczo wyróżnia się dwa rodzaje smogu: typu Los Angeles (występujący w okresie letnim w strefach subtropikalnych) oraz londyński (występujący w Polsce w okresie jesienno-zimowym). Smog jest szkodliwy dla ludzkiego zdrowia, ale nie już po pierwszym kontakcie, tylko po dłuższym czasie. Jakie schorzenia może inicjować? A no choroby układu krążenia, oddechowego, nerwowego, a także choroby nowotworowe. Ponadto smog może skracać długość życia oraz zwiększać ryzyko patologii ciąży. Warto mieć na uwadze, że smog również wpływa na naturalne środowisko, czyli faunę i florę.

Jak powstrzymać smog?

Dobre pytanie. Smogu nie da się powstrzymać z dnia na dzień, to proces, który wymaga czasu, a także zmiany w świadomości Ślązaków, Polaków i obywateli krajów na całym świecie. Zatem od czego zacząć? Zmiany nie muszą być duże. Osoby, które codziennie dojeżdżają do pracy własnym samochodem, mogą zmniejszyć ilość spalin, które przedostają się do atmosfery, wybierając transport publiczny. Co jeszcze? Ekologiczny opał. Właściciele domów jednorodzinnych powinni ogrzewać swoje cztery kąty paliwem dobrej jakości, który jest

nie tylko wysokoenergetyczny, ale i przyjazny dla środowiska. Przecież to co jest spalane w piecu, przedostaje się do atmosfery poprzez komin. Naturalnie nasuwa się pytanie, co nie powinno znaleźć się w piecu?

Co nie powinno wylądować w piecu?

W piecach nie powinno spalać się niesezonowanego drewna, mułu węglowego, miazgi czy węgla brunatnego. Ponadto w piecach nie powinny znaleźć się rzeczy, które zostały wcześniej przetworzone. Mowa tu o produktach wykonanych z tworzyw sztucznych (tzn. plastik, płyty wiórowe, drewno lakierowane, impregnowane czy malowane), tektura, kolorowy papier, odpady mieszane. Dlaczego? Tego rodzaju produkty w trakcie spalania uwalniają związki, które są szkodliwe dla środowiska, a przede wszystkim ludzkiego organizmu. Co mogą wywoływać? A no, alergię choroby dróg oddechowych, a nawet nowotwory. Szkodliwe zmiany nie są zauważalne od razu, na to potrzeba czasu. Może się okazać, że dopiero za kilkanaście lat właściciel domu zapadnie na chorobę, wywołaną szkodliwymi substancjami, które uwolniły się w trakcie spalania niewłaściwych produktów.

Co jeszcze nie powinno wylądować w piecu? Płyty paździerzowe, panele podłogowe - może i są wykonane z drewna, ale w ich składzie znajdują się materiały syntetyczne i ich również nie należy palić. To samo tyczy się drewnianych słupów, które zostały zaimpregnowane przez człowieka, a gdzie impregnat tam i chemiczne substancje. Warto mieć na uwadze, że tego rodzaju produkty są nie tylko szkodliwe dla zdrowia, ale i niskoenergetyczne. Aby ogrzać dom, po prostu trzeba spalić więcej śmieci, uwolnić więcej szkodliwych toksyn. Błędne koło.

Coraz więcej osób, decyduje się na materiały wysokoenergetyczne, które są zdrowsze dla ludzkiego organizmu jak i środowiska. Z jednej strony są bardziej świadomi, a z drugiej? Motywuje ich do tego ustawa antysmogowa, która zgodnie z zapisami § 8 uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 roku, tj. uchwały antysmogowej mobilizuje ich do wymiany starych kotłów na rozwiązania bardziej przyjazne środowisku.

ULKA – działa już od 5 lat!

ULKA to Uniwersyteckie Laboratoria Kontroli Atmosfery, które z początkiem września br. obchodziły swoje 5-lecie. Zespół naukowców z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach mógł podsumować swój dotychczasowy dorobek, w trakcie uroczystej konferencji z udziałem przedstawicieli Ministerstwa Edukacji i Nauki, jak i prezesa WFOŚiGW w Katowicach. Konferencja była również doskonałą okazją do przedstawienia przez zespół naukowców, swoich planów na najbliższą przyszłość. Warto podkreślić, że to właśnie ULKA dokonuje rzetelnej analizy jakości powietrza, badając przy tym, jej wpływ na ludzki organizm i otaczające środowisko naturalne. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, wspiera ULKĘ od 5 lat. Przez ten czas, dofinansował laboratoria sumą blisko 1.5 mln zł.

To już pięć lat!

ULKA to Uniwersyteckie Laboratoria Kontroli Atmosfery tworzone przez naukowców, którzy na bieżąco analizują poziom zanieczyszczenia powietrza, a także badają sposób jego rozprzestrzeniania i tym samym, jego wpływu na środowisko naturalne i ludzkie zdrowie. Ponadto ULKA przeprowadza chemiczne, meteorologiczne, fizyczne badania atmosfery w odniesieniu do zmian klimatu jak i przeciwdziałaniu zmianom, o których mowa.

Warto mieć na uwadze, że ULKA jako pierwsza w Polsce może pochwalić się dobrze wyposażoną jednostką badawczą (tzn. latające laboratorium, terenowe laboratorium, stacjonarne laboratoria), tworzącą zintegrowaną całość. Mieszkańcy Śląska mogli na własne oczy zobaczyć latające laboratorium – charakterystyczny balon na ogrzane powietrze, który unosi się nad śląską aglomeracją na wysokość 4 km. Balon dokonuje wnikliwej analizy, dotyczącej jakości powietrza w regionie oraz migracji zanieczyszczeń. Aparatura umieszczona na pokładzie balonu na bieżąco współpracuje z urządzeniami pomiarowymi, znajdującymi się w samochodzie terenowym (tj. mobilne laboratorium). W projekcie biorą udział naukowcy z różnych dziedzin jak: klimatolodzy, fizycy, chemicy, meteorolodzy, biolodzy, hydrologi, mineralodzy.

Dron wcale nie taki skuteczny

Okazuje się, że drony, które badają jakość powietrza i to każdego dnia, nie mogą konkurować z balonem ULKA. To właśnie on potrafi unieść 1200 kilogramów, na który składa się ciężar obowiązkowy (tj. kosz, 4-osobowa załoga, pilot, butle gazowe) oraz pełne wyposażenie laboratorium. Balon pozwala na przeprowadzenie takich badań jak: pomiary temperatury, wilgotności oraz ciśnienia, pomiary stężenia sadzy i ozonu, analiza stężeń pyłów PM10, PM2,5 oraz nanocząstek w powietrzu, analiza pyłów roślin, badania mikrobiologiczne (bakterie, wirusy), badania zawartości w powietrzu: CO2

(dwutlenku węgla), SO2 (dwutlenku siarki), NO (tlenku azotu), NO2 (dwutlenku azotu), NH3 (amoniaku), lotnych związków organicznych, formaldehydu. Zebrane dane są później analizowane w stacjonarnych laboratoriach. Naturalnie nasuwa się pytanie, co wyniki badań oznaczają dla mieszkańców?

Dokładna analiza

Balon ULKA posiada m.in. analizator pyłów. To właśnie to urządzenie pozwala zbadać poziom stężenia pyłów respirabilnych, które negatywnie wpływają na ludzkie zdrowie. Nanocząstki i mikrocząstki o wielkości poniżej 0.5 mikrometra, funkcjonują podobnie jak gazy, przedostają się do krwiobiegu podczas oddychania i są ogromnym zagrożeniem dla ludzkiego życia.

Balon ULKA podczas swojego lotu zbiera szereg, wyczerpujących informacji w cyklach 4-sekundowych. Co przekłada się na czas detekcji.

Warto mieć na uwadze, że geografowie, dzięki GPS-owi mogą sporządzić dokładną mapę zanieczyszczeń, występującą na terenie aglomeracji śląskiej. Jednocześnie przedstawiając źródła, a także prognozując sytuację, które mogą przyczynić się do kumulacji zanieczyszczeń. Informacje zebrane przez naukowców są istotne dla lekarzy, władz śląskich miast oraz samorządowców.